

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön vuoden 2020 talousarvion ja strategian osavuosikatsaus 3 tilanteessa 31.10.2020

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toiminta ja kehittäminen

Vuoden 2020 talousarviossa varhaiskasvatuksessa on arvioitu olevan keskimäärin 16 601 lasta. Koronaepidemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi varhaiskasvatuksen käyttö ja hakeutuminen varhaiskasvatukseen väheni merkittävästi keväällä, mutta on palautunut lähes normaaliksi alkusyksyn aikana.

Jo edellisen osavuosikatsauksessa arvioitiin, että talousarviossa arvioitu varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä ei tule toteutumaan vuoden 2020 aikana. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen arvioidaan joka tapauksessa nousevan tavoitteen mukaisesti. Lisäksi kunnallisissa päiväkodeissa alle 3-vuotiaiden määrän ja osuuden ennakoitaan olevan arvioitua suuremman.

Lasten kotihoidon tuen käyttö kasvoi loppukevään ja kesän aikana muun muassa väliaikaisen varhaiskasvatuspaikkatakuun ehtojen muutoksen myötä. Syys-lokakuussa lapsimäärät kotihoidon tuella ovat palautuneet vuoden 2019 syksyn tasolle.

Määräaikainen henkilöstö on lisääntynyt noin 7 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Sairauspoissaolot ovat kasvaneet koronaviruksen takia. Vähäistenkin oireiden vuoksi varhaiskasvatuksen henkilöstön on jätävä pois työstä ja hakeuduttava testiin ennen työhön paluuta. Varhaiskasvatuksen opettajan ja erityisopettajan tehtävissä kelpoisten hakijoiden määrä on vähentynyt edelleen. Tilanne on erityisen huolestuttava.

Kevään ja kesän aikana opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt useita avustusten hakuja sekä hankkeita, jotka kohdentuvat erityisesti koronatilanteen vaikutusten tasapainottamiseen. Kesän 2020 avustushauissa suomenkieliselle varhaiskasvatukselle on tällä hetkellä myönnetty yli 2 milj. euroa avustuksia. Suomenkielinen varhaiskasvatus on saanut Covid-avustusta, jolla palkataan syksyn aikana henkilöstöä tukemaan lasten ja henkilöstön hyvinvointia.

Silkkiiniityn päiväkodin korjaus valmistui lokakuussa ja väistötiloista voitiin luopua. Vuoden vaihteessa on valmistumassa Matinraitin ja Suviniityn päiväkodit. Suviniityssä tarjotaan myös ympärivuorokautista varhaiskasvatusta.

Talousarvion toteutuminen

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön muutettu talousarvio on 233,9 milj. euroa. Tulosityksikön menojen ennustetaan alittavan talousarvion 6,5 miljoonaa euroa.

Menojen alitus johtuu mm. Matinraitin ja Suviniityn päiväkotien valmistumisen siirtymisestä joulukuuhun 2020. Toiminta käynnistyy vuoden 2021 puolella mikä alentaa toimitilavuokrakustannuksia ja henkilöstökustannuksia.

Kustannuksia on alentanut koronaepidemiasta johtuva poikkeustilanne, joka on vähentänyt mm. henkilöstö-, työvoimanvuokraus- ja ateriakustannuksia. Lisäksi suomenkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstöä siirtyi poikkeustilanteen ajalla resurssipoolin välityksellä eri tehtäviin sosiaali- ja terveystoimessa. Henkilöstökustannuksia on hyvitetty tältä ajalta 0,4 milj. euroa.

Työvoiman saatavuus rekrytoinnin sekä Seuren kautta on ollut erittäin vaikeaa, mikä on vaikuttanut henkilöstö- ja työvoimanvuokrausmenojen ennakoitua alhaisempiin kustannuksiin mm. työvoimanvuokrauksen kustannukset ovat 25 % alhaisemmat viime vuoden vastaavaan

ajankohtaan verrattuna, josta osa on johtunut koronaepidemiasta ja osa työvoiman saatavuusongelmista.

Koronaepidemian poikkeustilanne on aiheuttanut suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa myös lisäkustannuksia. Yksityisille ja ostopalvelupalveluntuottajille korvataan menetettyjä asiakasmaksutuloja lasten ennalta ilmoitetuilta poissaolopäiviltä. Kustannusvaikutukset perustuvat edelleen osittain arvioon, koska osa palveluntuottajista ei ole vielä laskuttanut hyvityksiä poissaolopäiviltä.

Tulosityksikön tulojen 19,2 milj. euroa ennustetaan alittavan muutetun talousarvion noin 1,1 milj. eurolla.

Koronaepidemian vuoksi asiakasmaksuhyvityksien arvioidaan vähentävän asiakasmaksutuloja ja myyntituottoja noin 1,1 milj. euroa. Lisäksi asiakasmaksutuloja arvioidaan kertyvän noin 1 milj. euroa vähemmän talousarvioon arvioitua alhaisemmasta lapsimäärästä johtuen. Hanketuloja arvioidaan kertyvän noin 1,3 milj. euroa. Osa hanketuloista siirtyy vuodelle 2021. Riskinä on myös, että osa hanketuloista joudutaan palauttamaan.

Investointimenojen ennustetaan alittavan muutetun talousarvion noin 450 000 eurolla. Useiden kohteiden valmistuminen on viivästynyt syksyllä sekä joulukuun loppuun 2020. Näiden kohteiden ensikertainen varustaminen on vaikeutunut mm. tavaran toimituksesta johtuen. Ensikertaisen varustamisen tarpeita siirtynee jonkin verran seuraavalle vuodelle mm. Träskändan osalta ensikertaista varustamista tarvitaan hankinta- ja tilaustoimintavaikeuksista johtuen ensi vuodelle noin 30 000 euroa. Osa ensikertaisen varustamisen hankinnoista kirjataan käyttötalouteen.

Tulojen ja menojen ennuste on arvioitu siten, että varhaiskasvatuksen toiminta on lähes normaali loppuvuoden. Riskinä on, että sijais- ja työvoimanvuokrauskulut kasvavat sekä asiakasmaksutulot alenevat arvioidusta, mikäli koronaviruksesta johtuvat karanteenit ja altistumiset lisääntyvät tai ajaudutaan uuteen poikkeustilanteeseen. Ennuste ei sisällä lomapalkkajaksotusta.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulokortti

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste laski keväällä koronatilanteesta ja sen aiheuttamista toimenpiteistä johtuen. Tilanne on normalisoitumassa ja osallistumisasteen arvioidaankin nousevan tavoitteen mukaisesti vähintään 0,5 %-yksikköä vuoden loppuun mennessä.

Valmistelu palvelusetelin käyttöön ottamiseksi on edennyt. Palvelusetelisääntökirja on hyväksytty lautakunnissa ja palvelusetelin arvoa käsitellään marraskuussa kaupunginhallituksessa. Päätösten voimaantulo edellyttää, että valtuusto päättää sisällyttää vuoden 2021 talousarvioon määrärahan yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttöönottoon.

Varhaiskasvatuksen pedagogiseen toimintaan liittyviä tavoitteita on toteutettu mahdollisuuksien mukaan soveltaen. Tavoite eri kieli- ja kulttuuriryhmien lasten suomen kielen osaamisen parantamisesta ei toteutune sellaisenaan, koska koronatilanteen vuoksi vertailukelpoisen tiedon kerääminen on ollut haasteellista. Lisäksi lapsen kielitaidon arvioinnissa käytetty Kielireppu-työväline on mahdollisesti korvautumassa uudella Kiel iPeda-työvälineellä elokuuhun 2021 mennessä, jonka vuoksi Kielirepun käyttöä ei laajenneta.

Lasten tuen tarpeesta johtuvissa avustamistehtävissä 11 avustajan tehtävää on muutettu lastenhoitajan tehtäväksi. Rekrytointi näihin tehtäviin toteutuu vuoden 2020 aikana. Henkilöstön koulutustaso nousee tavoitteen ja lautakunnan päätöksen mukaisesti.

Varhaiskasvatuksessa oli keväällä 2020 kolme luontoryhmää, joiden toiminnasta suurin osa toteutuu luonnossa. Luontoryhmien perustamista ja toimintaa tuetaan keskitetysti. Uusia

luontoryhmiä on aloittanut Hösmärinpuiston ja Matinniityn päiväkodeissa 1.8.2020.

Kielirikasteista toimintaa on järjestetty tavoitteen mukaisesti ja Kivimiehen päiväkodissa on aloittanut kaksikielinen (suomi-englanti) ryhmä.

Koko suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulokortin toteutumisen raportointi on oheismateriaalina.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikkö 1000 EUR					
Tiliniimi	Muutettu TA 2020	Ennuste 2020	Poikkeama 2020	Toteuma-% 2020	Kasvu-% 2019-2020
Myyntituotot, ulkoiset	1 270	1 120	-150	20,4 %	-2,3 %
Maksutuotot, ulkoiset	17 970	15 680	-2 290	60,9 %	-24,9 %
Tuet ja avustukset, ulkoiset		1 295	1 295		108,0 %
Muut tuotot, ulkoiset	10	5	-5	37,5 %	-61,3 %
TOIMINTATULOT, ULKOISET	19 250	18 100	-1 150	75,3 %	-11,7 %
Henkilöstökulut	-110 176	-100 450	9 726	75,8 %	2,8 %
Palvelujen ostot, ulkoiset	-35 431	-39 000	-3 569	80,7 %	-10,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset	-2 340	-2 340	0	62,6 %	-15,9 %
Avustukset, ulkoiset	-39 410	-39 500	-90	82,6 %	-1,4 %
Vuokrat, ulkoiset	-19	-19	0	64,3 %	-26,9 %
Muut kulut, ulkoiset	-1 070	-944	126	13,0 %	-38,6 %
TOIMINTAMENOT, ULKOISET	-188 446	-182 259	6 187	77,6 %	-1,3 %
Toimintatulot, sisäiset	0	0	0		
Toimintamenot, sisäiset	-45 422	-45 110	312	81,6 %	2,9 %
Tulot yhteensä	19 250	18 100	-1 150	75,3 %	-11,7 %
Menot yhteensä	-233 869	-227 369	6 500	78,4 %	-0,5 %
TOIMINTAKATE	-214 619	-209 269	5 350	78,7 %	0,6 %
INVESTOINNIT					
Ensikertainen kalustaminen	-1 250	-800	-450	26,4 %	-15,8 %